

Kelan valtuutettujen yleiskokous

Aika 26.11.2019 klo 16.00

Paikka Eduskunta, Mannerheimintie 30, kokoustila A116

Läsnä	Valtuutettu Riikka Slunga-Poutsalo	puheenjohtaja
	Valtuutettu Ritva Elomaa	1 – 6 §, osittain 7 §
	Valtuutettu Tarja Filatov	7 §, osittain 8 §
	Valtuutettu Bella Forsgrén	
	Valtuutettu Antti Häkkänen	1 – 7 §, osittain 8 §
	Valtuutettu Anna Kontula	
	Valtuutettu Markus Lohi	
	Valtuutettu Hanna-Leena Mattila	1 – 7 §, osittain 8 §
	Valtuutettu Mika Niikko	1 – 7 §, osittain 8 §
	Valtuutettu Ilmari Nurminen	
	Valtuutettu Kristiina Salonen	1 – 6 §, osittain 7 §
	Valtuutettu Sari Sarkomaa	1 – 6 §, osittain 7 §
	Pääjohtajan sijainen, johtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma	
	Johtaja Nina Nissilä	
	Suunnittelija Hanna Hyytiäinen-Sederholm	7 §
	Juristi Vilja Juvonen	7 §
	Etuusjohtaja Anne Neimala	7 - 8 §
	Lakiasiainpäällikkö Leena Uikkanen	sihteeri

1 § Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Riikka Slunga-Poutsalo avasi kokouksen.

2 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi (valtuutettujen johtosääntö 4 § ja 5 § 1 mom.).

3 § Asialistan hyväksyminenHyväksyttiin asialista. *Liite 1.***4 § Pöytäkirjan tarkastajan valitseminen**

Pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin valtuutettu Anna Kontula.

5 § Kelan vuoden 2020 tilintarkastajien valitseminen ja palkkion määrääminenKelan vuoden 2020 tilintarkastajien valinta hyväksyttiin esityksen mukaisena. *Liite 2.*

6 § **Esitys valtuutettujen alkuvuoden 2020 kokousaikatauluksi**

Alkuvuoden 2020 kokousaikataulu hyväksyttiin ehdotuksen mukaisena. *Liite 3.*

7 § **Vammaisten tulkkauspalvelun hankinta**

Suunnittelija Hanna Hyytiäinen-Sederholm ja juristi Vilja Juvonen kertoivat Kelassa käynnistetystä vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelun hankinnan suunnittelusta.

Kela haluaa kertoa käynnistetystä suunnittelusta hyvissä ajoin asiakkaille ja eri sidosryhmille. Vaikka yhteistyötä on tehty aiempienkin hankintojen yhteydessä, nyt on otettu opiksi saadusta palautteesta ja suunnittelussa kuullaan sidosryhmiä aikaisempaa varhaisemmassa vaiheessa ja tiiviimmin. Sidosryhmillä kommentoitutetaan mm. tarjouspyyntöasiakirjoja.

Hankinnan tarkka aikataulu ei ole vielä tiedossa. Siitä tiedotetaan heti, kun se on mahdollista. Vammaisten tulkkauspalvelun asiakkaille on lähetetty kysely ja saatavia vastauksia analysoidaan osana kehittämistä. Syksyn aikana on tavattu mm. oppilaitoksia, tulkkauspalvelun asiakasjärjestöjä ja tulkkijärjestöjä. Tapaamisia voidaan järjestää myöhemminkin, jos tarpeita siihen ilmenee. Kelan tulkkauspalvelun yhteistyöverkosto kokoontuu joulukuun alussa. Siinä on mukana keskeiset asiakasjärjestöt ja verkosto kokoontuu kahdesti vuodessa.

Lokakuussa käynnistettiin tekninen vuoropuhelu. Siihen voivat osallistua kaikki hankinnasta kiinnostuneet. Ilmoittautuneille on lähetetty kysely, miten tulkkauspalvelua voitaisiin parantaa. Vastauksia on tullut paljon. Vuoropuhelu jatkuu siten, että tarjouspyyntö-, sopimus- ja palvelukuvausluonnokset lähetetään kommentoille. Tarvittaessa voidaan käydä useampikin kierros kirjallista kommentointia ja järjestää tapaaminen. Suunnitelmaan halutaan osallistaa eri osapuolia entistä tiiviimmin.

Tavoitteena on asiakkaan valinnan mahdollisuuden lisääminen joustavoittamalla tulkki-listan käyttöä. Edellisessä hankinnassa Kela sai kritiikkiä siitä, että hankintavaiheessa palvelu oli jaettu erilaisiin tuotteisiin. Jos tulkki on tullut valituksi yhteen tuotteeseen, hänen osaamistaan muihin tuotteisiin ei voida hyödyntää. Tuleva hankinta toteutetaan aikaisempaa joustavammin asiakkaiden palvelun turvaamiseksi. Palveluntuottaja ei enää valita erikseen tuottamaan kuulonäkövammaisten palvelua, vaan kaikki kuulonäkövammaisten tulkausta osaavat tulkit voivat tuottaa tulkausta kuulonäkövammaisille. Jos asiakas on jäämässä ilman tulkkiä, tilaukseen voidaan välittää sellainen osaava sopimuskumppanin tulkki, joka ei ole tullut hankinnassa valituksi ko. tuotetta tuottamaan. Ruotsinkielisen palvelun parantamiseksi kaikkien ruotsia osaavien tulkkiä kielitaito otetaan ruotsinkielisten asiakkaiden käyttöön.

Ennallaan säilyy se, että palvelua hankitaan arvioidun palvelutarpeen mukainen määrä. Arvio palvelutarpeen määrästä tehdään käyttäjätilastojen pohjalta. Tämä voi tarkoittaa sitä, että kaikki tarjouksen jättäjät eivät tule hyväksytyiksi. Asiakkaan valinnanvapaus turvataan sillä, että hän voi toivoa tulkkeja omalle tulkki-listalleen. Jos kaikki tarjouksentekijät hyväksyttäisiin millä hinnalla hyvänsä, riskinä olisi hintojen nousu. Tarvittaessa voidaan tehdä suora hankintoja asiakkaiden palvelun turvaamiseksi.

Viestintään on tarkoitettu panostaa aiempaa enemmän. Viestintä käynnistyi tiedotteella suunnittelun aloittamisesta 8.10.2019. Keskeiset viestintäkanavat ovat kela.fi-sivut, uutiskirje ja yhteistyöverkosto. Tiedotteet julkaistaan suomeksi, ruotsiksi, suomalaisella viittomakielellä ja suomenruotsalaisella viittomakielellä.

Tehtävät muutokset parantavat asiakkaan palvelua. Muutokset ovat edellistä kertaa pienempiä ja siten myös hankintaan liittyvät riskit ovat pienemmät. Resurssitarpeen mukaan mitoitettava hankinta voi johtaa siihen, että valituksi tulevat osittain eri palve-

luntuottajat kuin edellisessä hankinnassa. Lisäksi on mahdollista, että Pohjois-Suomeen ei saada riittävästi palveluntuottajia.

Johtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma totesi, että suorahankintojen laajamittainen käyttö vesittää kilpailutuksen. Nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista rekisteröitymismenettelyä.

Käytiin keskustelua myös laadun ja hinnan suhteesta. Asiasta ei ole vielä tehty päätöstä eikä asia ole ollut esillä teknisessä vuoropuhelussa. Vaatimustason määrittely on keskeistä ja sinne voidaan sisällyttää myös laatukriteereitä. Tulkkilistojen avulla asiakas voi valita itselleen parhaat tulkit.

Keskusteluun nostettiin myös se, että viikonlopuksi tulkin saaminen on vaikeaa. Tarjouspyynnössä Kela pyytää palveluntarjoajia ilmoittamaan, milloin he tarjoavat palvelua. Kela on sidottu siihen, mitä aikoja palveluntarjoaja tarjoaa. Iltoihin ja viikonloppuihin on aina ollut vaikea saada tulkkeja. Tähänkin pyritään miettimään jotakin ratkaisua. Myös tilauksiin, jotka tulevat lyhyellä varoajalla, voi olla vaikea löytää tulkkia.

Alueellisesti Pohjois-Lappi ja Ahvenanmaa ovat haasteellisia. Niihin ei ole saatu tarpeeksi tarjouksia. Keski-Suomessa on paljon oppilaitoksia ja siksi siellä on paljon tarvetta palvelulle. Tämä tuo myös haasteita. Länsi- ja Etelä-Suomen tulkkeja pyritään houkuttelemaan tarjoamaan palveluita myös laajemmalla alueella.

Sovittiin, että valtuutetuille toimitetaan lisätietoa rekisteröitymismenettelystä ja mitä lainmuutoksia se tulkkauspalvelun osalta edellyttäisi.

Merkittiin esitys tiedoksi. *Liite 4.*

8 §

Pääjohtajan katsaus

Käytiin keskustelua, miten etuuksien läpimenoajat lasketaan. Etuusjohtaja Anne Neimala kertoi, että perustoimeentulotukea lukuun ottamatta luvut kertovat keskimääräisen kokonaiskäsitelyajan. Valtaosa hakemuksista käsitellään keskimääräistä aikaa lyhyemmässä ajassa. Tavoitteena on, että asiakas saisi rahansa kerran kuukaudessa. Jos hakemukseen joudutaan pyytämään lisäselvityksiä, käsittelyaika pitenee. Perustoimeentulotuessa käsittelyaika lasketaan siitä, kun kaikki tarvittavat selvitykset on saatu.

Sovittiin, että valtuutetuille toimitetaan kuvaus, miten kiireellisen perustoimeentulotuen prosessi etenee.

Merkittiin, että kokous ei ollut enää päätösvaltainen.

Etuusjohtaja Anne Neimala kertoi Kelan taksimatkojen suorakorvausmenettelyä koskevista markkinaoikeuden 1.11.2019 antamista päätöksistä. Kelalla on sopimus 17 maakunta-alueen 11 palveluntuottajan kanssa. Liikennepalvelulain tullessa voimaan Kelan oli kilpailutettava korvaamiensa taksimatkojen toteuttaminen. Toiminta alkoi 1.7.2018. Hankintailmoituksessa Kela määritteli hankinnan palveluhankintasopimukseksi. Lapin, Etelä-Pohjanmaan ja Kanta-Hämeen hankintapäätöksestä valitettiin markkinaoikeuteen. Se katsoi 1.11.2019 antamissaan päätöksissä, että kysymyksessä oli palveluhankintasopimusten sijaan käyttöoikeussopimukset. Markkinaoikeus totesi päätöksissään, että väärä ilmoitustyyppi johti siihen, että ne toimittajat, jotka ovat etsineet käyttöoikeussopimusta koskevia hankintoja, eivät ole voineet löytää hankintailmoitusta eivätkä siten osallistua tarjouksen tekemiseen. Markkinaoikeus katsoi, että Kela on hankinnasta ilmoittaessaan menettänyt julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti ja se määräsi Kelan järjestämään uuden tarjouskilpailun 2,1 miljoonan euron uhkasakon uhalla näille kolmelle alueelle.

Kela ei tule valittamaan markkinaoikeuden päätöksestä, vaan ryhtyy valmistelemaan uusia kilpailutuksia näille kolmelle maakunnalle. Uudenmaan aluetta koskevasta hankintapäätöksestä on valitus vireillä markkinaoikeudessa. Muiden maakuntien osalta Kelan päätökset ovat lainvoimaisia eikä niihin olla valmistelemassa uutta kilpailutusta.

Kilpailutusten valmistelu näille kolmelle alueelle on aloitettu. Tarkoituksena on käydä keskusteluja sosiaali- ja terveysministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa. Hankintailmoitus lähtee eteenpäin ensi vuoden alku-puolella. Uudet sopimukset tulevat voimaan todennäköisesti vasta vuoden päästä.

Uusien hankintojen valmistelulla ei ole välittömiä vaikutuksia asiakkaille ja nykyiset palveluntuottajat jatkavat toistaiseksi.

Eniten kritiikkiä taksimatkoissa on tullut siitä, että sama taksi ei voi hoitaa edestakaista matkaa ja siitä, että asiakkaalla ei ole oikeutta käyttää samaa taksia kaikissa matkoissa (nk. vakiotaksi). Kela on joltakin osin pystynyt vastaamaan vakiotaksioikeuden käyttömahdollisuuteen. Kelan vanha menettely, jossa taksi jäi odottamaan hoidon tai lääkärikäynnin ajaksi ja hoiti myös paluukyydin, ei kelvannut liikenne- ja viestintäministeriölle. Nyt neuvotteluissa Kela pyrkii selvittämään, voitaisiinko palata vanhaan menettelyyn.

Taksipalvelu toimii tällä hetkellä suhteellisen häiriöttömästi. Jos lainsäädäntöön tehdään muutoksia, Kela joutuu kilpailuttamaan palvelun uudelleen. Mikäli näin kävisi, Kela toivoo riittävän pitkää siirtymäaikaa.

Keskustelussa nousi esille myös se, että Kelan valtakunnallisia IT-järjestelmiä ja osamista kannattaisi hyödyntää nykyistä laajemmin.

Merkittiin pääjohtajan katsaus tiedoksi. *Liite 5.*

9 § Eduskunnan kirjelmä EK 13/2019 vp Kelan valtuutettujen vuoden 2018 toimintakertomuksesta

Merkittiin tiedoksi eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 2/2019 vp Kelan valtuutettujen toimintakertomuksesta vuodelta 2018. Mietintö on hyväksytty eduskunnan täysistunnossa 23.10.2019.

10 § Tiedoksi merkittävät asiat

Merkittiin tiedoksi valtuutettujen työvaliokunnan pöytäkirja 11/2019 ja Kelan vuoden 2019 tilintarkastajien pöytäkirja 2/2019.

11 § Muut esille otettavat asiat

Käytiin keskustelua, mitä aiheita toivotaan käsiteltäväksi tulevissa kokouksissa. Sovittiin, että ensi vuoden puolella otetaan esille, miten Kela tukee mielenterveyttä.

12 § Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Riikka Slunga-Poutsalo päätti kokouksen.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Leena Uikkanen
sihteeri

Tarkastettu

Riikka Slunga-Poutsalo
puheenjohtaja

Anna Kontula
valtuutettu, pöytäkirjan tarkastaja